

Nr 27.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön; given Stockholms slott den 4 januari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande dels av kyrkomötets bifogade skrivelse den 25 oktober 1926, nr 9, i anledning av väckt motion med förslag till lag om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön, dels ock närlagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1927, föreslå riksdagen att för dess del antaga härvid fogade förslag till lag om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön.

GUSTAF.

N. J. F. Almqvist.

FÖRSLAG

till

Lag om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritlön.

Häri genom förordnas som följer:

Å innehavare av prästerlig emeritlön belöpande pensionsavgift till prästerskapets änke- och pupillkassas försäkringsfond skall gäldas av kyrkofonden.

De närmare föreskrifterna angående avgiftens inbetalning till kassan meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft å den dag, Konungen bestämmer.

Kyrkomötets underdåniga skrivelse, nr 9, i anledning av väckt motion med förslag till lag om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön.

(Kyrkolagsutskottets betänkande nr 7.)

TILL KONUNGEN.

I en vid kyrkomötet väckt motion, nr 9, har hemställts, att kyrkomötet ville för sin del antaga följande

LAG

om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön.

Härigenom förordnas som följer:

Å innehavare av prästerlig emeritilön belöpande pensionsavgift till prästerskapets änke- och pupillkassas försäkringsfond skall gäldas av kyrkofonden.

De närmare forskrifterna angående avgiftens inbetalning till kassan meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft å den dag, Konungen bestämmer.

I motionen har anförts huvudsakligen följande.

Enligt de nya bestämmelser, som föreslagits för prästerskapets änke- och pupillkassa såsom en förutsättning för antagandet av de ändrade bestämmelserna rörande tjänst- och nådåret, skulle delägarna i nämnda kassa för den ifrågavarande nya pensionsförmånen betala en årlig avgift, motsvarande 1.5 procent av delaktighetsbeloppet i kassan, intill dess de uppnått 75 års ålder. Denna avgift skulle bestridas av dem själva, men i själva verket skulle avgiften bäras av den löneförhöjning, som, motsvarande för ordinarie präster 1.5 procent av delaktighetsbeloppet och till extra ordinarie präster utgående med 60 kronor årligen, tillika skulle enligt förslaget beviljas dem. Löneförhöjningen skulle beträffande ordinarie präster utgå av samma medel, varmed avlöningen bestredes, och beträffande extra ordinarie präster ur kyrkofonden. Däremot vore det ej sörjt för att präst, som tillträtt emeritilön före fyllda 75 års ålder, erhöle hjälp till avgiftens erläggande.

Den orättvisa, som låge häri, vore så mycket större, som den skulle drabba präster med väsentligt reducerade inkomster och efter ett långt livs oförvitlig tjänstgöring.

Det syntes icke böra möta några betänkligheter att ur kyrkofonden åt dessa emeriterade präster — liksom åt de extraordinarie prästerna — bereda medel till de nya pensionsavgifternas gäldande. Då emellertid otvivelaktigt svårigheter skulle möta att göra detta i form av tillskott till emeritilönen, torde, enligt motionärens förmenande, pensionsavgifterna i detta fall få ifrån kyrkofonden direkt inbetalas till änke- och pupillkassan. Lagbestämmelser härom syntes kunna redan nu antagas, om ikraftträdandet finge anstå till dag framdeles, som Kungl. Maj:t bestämde, efter det kassan definitivt ombildats.

Kyrkomötet erinrar därom, att den orättvisa, som, därest de föreslagna nya pensionsbestämmelserna antoges utan den i motionen åsyftade kompletteringen, otvivelaktigt skulle drabba de emeriterade prästerna, tidigare uppmärksamrats av änke- och pupillkassans fullmäktige. På sätt nämligen framgår av det vid Eders Kungl. Maj:ts ovannämnda skrivelse fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 23 september 1926 hava kassans fullmäktige i sitt den 31 augusti 1926 avgivna underdåniga yttrande rörande 1925 års ecklesiastika pensionssakkunniges framlagda förslag till förnyat reglemente för kassan erinrat om att för reglementsförslagets tillämpning erfordrades ny författning med föreskrift, att kyrkofonden skulle utbetala pensionsavgiften till den föreslagna nya försäkringsfonden åt emeriti, intill dess de fyllt 75 år. Fullmäktige framhöllo i anslutning därtill, att det måste anses obilligt, om emeriti själva skulle få betala denna pensionsavgift, då alla andra delägare i kassan vore därifrån befriade.

Departementschefen anförde i denna fråga till statsrådsprotokollet följande.

Det tillmötesgående av vad fullmäktige ifrågasatt beträffande pensionsavgiften för emeriti syntes icke lämpligen kunna ske på annat sätt än genom att med visst belopp förhöja emeritilön, som utginge till präst, intill dess han fyllt 75 år. För att motsvara avgiften kunde detta belopp ej sättas i viss relation till den fastställda lönen. Det skulle alltså bliva nödvändigt att fastställa förhöjningen till ett belopp motsvarande viss procent av delaktighetsbeloppet, i följd varav bidraget kunde bliva olika även för innehavare av lika stora emeritilöner.

Ehuru — yttrade departementschefen vidare — det av fullmäktige gjorda påpekandet hade ett visst fog för sig, ansåge han sig dock icke hava tillräckliga skäl att föreslå en lagändring i syfte att åt emeriti, som ej fyllt 75 år, bereda medel för gäldandet av ifrågasvarande årsavgifter.

Kyrkomötet inser väl, att, såsom av departementschefen i hans nyssnämnda yttrande antytts, ett ordnande av förevarande angelägenhet, på det sätt i motionen föreslagits, skulle beträffande pensionsavgifterna från emeriti innebära en avvikelse från de principer, vilka lagts till grund för den föreslagna lagstiftningen på motsvarande område beträffande i tjänst varande präster. För dessa skall nämligen enligt förslaget pensionsavgiften utgå i form av lönetillskott, som dock omedelbart redovisas till änke- och pupillkassan. I

verkligheten kommer dock även för i tjänst varande präster pensionsavgiften (lönetillskottet) att i flertalet fall utgå ur kyrkofonden.

Det synes kyrkomötet alltför obilligt, att en prästman, som under sin krafts dagar icke behövt vidkännas någon utgift för ifrågavarande pensionsavgift, skall, sedan han såsom gammal och mindre arbetsför blivit emeriterad med minskade inkomster, bliva skyldig att gälda avgiften i fråga. För att förebygga en slik obillighet, synes det kyrkomötet vara tillåtligt att göra en mindre avvikelse från de former, som tillämpas på närliggande områden, så mycket mera som det här gäller endast obetydliga utgifter för kyrkofonden.

Kyrkomötet får alltså tillkännagiva, att kyrkomötet för sin del antagit följande förslag till

LAG

om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritlön.

Härigenom förordnas som följer:

Å innehavare av prästerlig emeritlön belöpande pensionsavgift till prästerskapets änke- och pupillkassas försäkringsfond skall gäldas av kyrkofonden.

De närmare föreskrifterna angående avgiftens inbetalning till kassan meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft å den dag, Konungen bestämmer.

Stockholm den 25 oktober 1926.

Underdånigst.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTESSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Ang. lag om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön.

Departementschefen, statsrådet Almkvist redogör vidare för kyrkomötets skrivelse den 25 oktober 1926, nr 9, i anledning av väckt motion med förslag till lag om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön, och anför därefter:

Genom beslut den 26 november 1926 anbefalldes kammarkollegiet och statskontoret att avgiva gemensamt utlåtande med anledning av kyrkomötets ifrågavarande skrivelse; och hava ämbetsverken i sitt med anledning härav den 13 december 1926 avgivna utlåtande anfört följande:

Då ämbetsverken lika med kyrkomötet finna det icke vara obilligt, att präst som tillträtt emeritilön erhåller bidrag från kyrkofonden motsvarande honom åliggande årsavgift för den nya pensionsförmån, som trätt i stället för tjänst- och nådårsrätt, samt här tydligtvis är fråga om allenast obetydliga utgifter för kyrkofonden, har lagförslaget icke givit anledning till anmärkning från ämbetsverkens sida.

Den av kyrkomötet i dess skrivelse berörda frågan är en följd av de förändringar, som av statsmakterna under år 1926 vidtogos för att åstadkomma en förbättring i fråga om prästerskapets änke- och pupillpensionering.

Såsom av handlingarna i ärendet framgår, har Kungl. Maj:t redan den 23 september 1926 haft denna fråga under omprövning men därvid på de i kyrkomötets skrivelse omförmälda skäl icke funnit sig hava tillräcklig anledning att föreslå en lagändring i det av kyrkomötet angivna syftet.

Då nu emellertid kyrkomötet för sin del, efter prövning av den i ämnet väckta motionen, ansett sig böra antaga det av mig nyss föredragna lagförslaget, i vilket det föreliggande spörsmålet blivit löst efter något andra riktlinjer än dem som voro under övervägande, då frågan förra gången var föremål för Kungl. Maj:ts prövning, och då vidare de över kyrkomötets skrivelse hörda ämbetsverken biträtt kyrkomötets framställning, anser jag mig böra förorda, att frågan nu jämväl måtte föreläggas riksdagen. Därest icke någon åtgärd i nu ifrågavarande riktning vidtages, skulle de präster, som avgått före 75 års ålder, genom de nya bestämmelserna rörande prästernas änke- och pupillpensionering åsamkas en merutgift, som måste bliva kännbar vid de små inkomster, som dessa i förtid emeriterade präster

åtnjuta. Det bör även erinras, att det endast är ett jämförelsevis ringa antal präster, som komma i åtnjutande av emeritilön före uppnådda 75 års ålder. Enligt vad jag under hand erfarit från statskontoret, uppgår antalet av dem, som i egenskap av ordinarie präster erhållit emeritilön men ännu icke uppnått 75 års ålder, till nio samt motsvarande antal emeriterade extra ordinarie prästmän till tolv, och torde dessa siffror, om nu gällande bestämmelser bibehållas, icke komma att för framtiden undergå någon större ökning. Vid sådana förhållanden lär den utgift, som kommer att förorsakas genom gäldandet av de å här ifrågavarande prästerliga emeriti belöpande pensionsavgifter, såvitt nu kan bedömas, kunna beräknas icke överstiga 1,200 kronor för år, och torde följaktligen vara utan någon nämnvärd betydelse för kyrkofonden.

Föredraganden uppläser härefter ånyo förenämnda av kyrkomötet antagna förslag till lag om gäldande ur kyrkofonden i vissa fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisa förslå riksdagen att för dess del antaga berörda lagförslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Gustaf Breitholtz.
